

Socialnämnden

Internbudget 2021

Förslag till beslut

Socialnämnden fastställer internbudget för 2021.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 16 november 2020 om nämndens budgetramar fokusområden, resultatindikatorer, checkar och avgifter. Socialnämndens budgetram fastställdes till 898,7 miljoner kronor vilket är en ökning med 67,2 miljoner kronor jämfört med 2020. En satsning görs på drogförebyggande verksamhet för barn och unga och bättre samverkan med skolan motsvarande en miljon kronor. En miljon kronor ur trygghetspaketet flyttas till socialnämnden för att permanenta en utökning av verksamheten med Polarna. En besparing görs på myndighet och huvudmannaskap med en miljon kronor. Ärendet innehåller också information om kommunfullmäktiges beslut om checkar och indikatorer. I förslaget till internbudget ingår förslag om indikatorer för nämnden utöver de som kommunfullmäktige har beslutat om.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 16 november 2020 om nämndens budgetramar fokusområden, resultatindikatorer, checkar och avgifter.

Fokusområden och indikatorer

I tabellen nedan återfinns indikatorer som är beslutade av kommunfullmäktige (KF) och förslag till nämndens indikatorer (N) för 2021.

Maximalt värde för skattepengarna	Indikator	Utfall 2019	Utfall T2 2020	Mål 2021	Indikator från
Socialtjänsten utvecklas utifrån Nackabornas behov. Insatser som erbjuds håller en hög kvalitet och utgår från en evidensbaserad praktik. Medborgarnas krav på hög tillgänglighet och flexibilitet möts med varierade och effektiva arbetssätt som anpassas efter individens förutsättningar.	Andel flickor och pojkar inom individ och familjeomsorg som sammantaget är nöjda med stödet från socialtjänsten i kommunen			90%	KF
	Andel kvinnor och män inom individ- och familjeomsorgen som sammantaget är nöjda med stödet från socialtjänsten i kommunen			85%	KF
	Andel flickor och pojkar 0-12 år som ej återaktualiseras inom ett år efter avslutad utredning eller insats	81%		85%	KF

Maximalt värde för skattepengarna Forts.	Indikator	Utfall 2019	Utfall T2 2020	Mål 2021	Indikator från
	(N) Andel flickor och pojkar 13-17 år som är delaktiga i uppföljning av sin insats	86%		90%	Nämnd

Antalet personer som besvarade kundenkäten avseende socialtjänsten 2019 var för lågt för att generalisera utfallet

Bästa utveckling för alla	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall T2 2020	Mål 2021	Indikator från
Barn och vuxna med social problematik och/eller funktionsnedsättning som är i behov av stöd, ska ges förutsättningar till bästa möjliga uppväxt och vuxenliv. De som är i behov av stöd ska vara delaktiga och erbjudas individanpassade insatser som hjälper.	Andel vuxna med funktionsnedsättning som upplever att de får den hjälp de vill ha i sin gruppboende			85%	KF
	Andel vuxna med funktionsnedsättning som upplever att de får den hjälp de vill ha i sin serviceboende	81 %		85%	KF
	Andel kvinnor och män över 18 år som vid avslutad placering på skyddat boende uppger att de inte utsätts för våld.	68 %	100 %	85%	KF
	Andel familjehemsplacerade flickor och pojkar som uppnår kunskapsmålen i skolan	83 %	74 %	95 %	
	Andel vuxna med funktionsnedsättning som upplever att de får bestämma om saker som är viktiga i sin dagliga verksamhet	77 %		85 %	Nämnd

Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka		Utfall 2019	Utfall T2 2020	Mål 2021	Indikator från
Den som har en funktionsnedsättning får möjlighet att delta i samhällslivet på lika villkor. Anpassade boendeformer av god kvalitet finns tillgängliga och integrerade i Nackas olika kommundelar	Antal barn och unga per som vräks från sin bostad	6		0	KF
	Andel av hyresgästerna med socialt kontrakt som efter avslutad insats anskaffar en egen bostad.	93 %	83 %	75 %	KF
	(N) Andel kunder som bedömts och beviljats bistånd till boende enligt LSS och där behovet tillgodoses inom kommunens gränser	78 %	78 %	90 %	Nämnd

Stark och balanserad tillväxt		Utfall 2019	Utfall T2 2020	Mål 2021	Indikator från
Barn och vuxna lever ett tryggt och självständigt liv utifrån sina förutsättningar och får hjälp innan problemen blir för stora genom ett varierat utbud av lättillgängligt stöd. Samarbetet med andra huvudmän, civilsamhället, föreningar och volontärverksamheter förebygger sociala problem.	Andel ungdomar som fått insats på MiniMaria för sitt missbruk och som vid avslutad insats är drogfria	82 %	90 %	90 %	KF
	Andel vuxna som fått insats på Beroendemottagningen för sitt missbruk och efter avslutad insats nått sitt mål med insatsen.	75 %	76 %	75 %	KF
	Andel kunder som erbjuds föräldrastödsinsatser och som anser att de har fått stöd och vägledning i sin föräldraroll.	95%	98 %	95%	KF

Internbudget per verksamhet

Verksamhet (tkr)	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Budget 2021			Skillnad budget
	Netto	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto	2020 och 2021
Barn och unga	-147 191	-158 472	6 558	-174 106	-167 548	-20 357
Vuxna 21-64 år	-58 667	-56 161	18 538	-79 537	-60 999	-2 332
Personer med funktionsnedsättning	-490 366	-504 793	33 387	-569 940	-536 553	-46 187
Gemensam socialtjänst	-5 056	-5 056	0	-5 056	-5 056	0
Myndighet & Huvudmannaskap	-128 028	-128 028	0	-126 189	-126 189	1 839
Nämnd och nämndstöd	-2 248	-2 448	0	-2 398	-2 398	-150
Summa	-831 556	-854 958	58 483	-957 226	-898 743	-67 187

Barn och unga 0-20 år -167,5 miljoner kronor

Socialnämnden har tillförts 20,4 miljoner kronor till insatser för barn och unga. Sammanlagt 19,4 miljoner avser större volymer och kompensation för ett större antal barn och typ av insatser och för högre ersättningar enligt omsorgsprisindex för avtal.

En satsning görs på drogförebyggande verksamhet för barn och unga och bättre samverkan med skolan motsvarande en miljon kronor. En miljon kronor ur trygghetspaketet flyttas till socialnämnden för att permanenta en utökning av verksamheten med Polarna.

Budgeten för hyror har sänkts med 28 tusen kronor som en konsekvens av ny hyresmodell.

Verksamhet (tkr)	Budget 2020	Prognos T2 2020	Budget 2021 Intäkter	Budget 2021 Kostnader	Budget 2021 Netto	Förändring
Dygnsvård inkl. stödboende	-78 739	-85 452	3 328	-94 451	-91 123	-12 384
Öppenvård inkl. föreningsbidrag	-63 712	-68 199	2 030	-71 545	-69 515	-5 803
Familjerätt och familjerådgivning	-3 740	-3 740	150	-3 890	-3 740	0
Ensamkommande unga	-1 000	-2 373	1 050	-4 220	-3 170	-2 170
Summa	-147 191	-159 764	6 558	-174 106	-167 548	-20 357

Förändring med ett minustecken före betyder en utökad budget

Vuxna 21-64 år -61 miljoner kronor

Ramen för insatser till vuxna har ökat med 0,6 miljoner på grund av högre volymer och med 1,7 miljoner kronor på grund av ny hyresmodell. Under 2020 har kostnaderna för personer med behov av skyddat boende på grund av våld i nära relation ökat kraftigt. Många kommuner i Sverige och i världen har beskrivit att antalet personer som söker skydd från våld i en nära relation ökar i samband med pandemin. Dels för att utsattheten har ökat men även för att det ofta tar längre tid att avsluta en insats på grund av pandemin. Budget har omfördelats från insatser till vuxna till insatser till vuxna utsatta för våld i en nära relation för att ta höjd för högre volym under cirka ett halvår under 2021. Inför 2021 och under 2021 kommer ett större antal unga vuxna som har fyllt 21 under hösten 2020 eller kommer att fylla 21 år under året att få sina beslut omprövade och som under 2020 har fått insatser beviljade inom ramen för barn och unga 0-20 år. Det rör sig oftast om stödboende. Ett antal kommer att beviljas fortsatt insats under 2021 men nu inom ramen för insatser för vuxna.

Verksamhet (tkr)	Budget 2020	Prognos T2 2020	Budget 2021 Intäkter	Budget 2021 Kostnader	Budget 2021 Netto	Förändring
Insatser vuxna	-42 381	-36 877	2 136	-43 542	-41 406	975
Insatser vuxna våld i nära relation	-7 473	-10 471	602	-9 580	-8 978	-1 505
Sociala kontrakt	-8 813	-8 813	15 800	-26 415	-10 615	-1 802
Summa	-58 667	-56 161	18 538	-79 537	-60 999	-2 332

Förändring med ett minustecken före betyder en utökad budget

Personer med funktionsnedsättning 21-64 år, -536,6 miljoner kronor

Verksamheter riktade till personer med funktionsnedsättning medges 46,2 miljoner kronor i ökad budgetram varav 39 miljoner kronor för ökade volymer och priser, 2,8 miljoner kronor för höjd check för kundvalet bostad med särskild service LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) och hemtjänst ledsagning och avlösning enligt (SoL) socialtjänstlagen. Den nya hyresmodellen innebär en utökad ram med 4,4 miljoner kronor.

Bostad med särskild service LSS

Budgeten för LSS-boendena har som utgångspunkt att tre årsboenden tillkommer på grund av att ett gruppboende för sex personer öppnar på Gamla Värmdövägen under kvartal 2 2021. I budgetramen för 2020 fanns budget för del av året för Björknäs gruppboende på Kocktorpsvägen och för gruppboendet på Björnvägen som var budgeterad att öppna under december 2020. Tidplanen för Björnvägen är något försenad och förväntas öppna under kvartal 1 2021. Budgeten har utökats på grund av helårseffekter för dessa boenden. För närvarande är cirka 1,5 fler årsboenden i direktupphandlade servicebostäder LSS än budgeterat vilket motsvarar 2,6 miljoner kronor. Ambitionen är att erbjuda personer som har en direktupphandlat serviceboende LSS utanför kommungränsen ska erbjudas boende i Nacka när ett nytt serviceboende öppnar på Nya Gatan 2022.

Budget för 1 årsboende har överförts till äldrenämnden för personer som fyller 65 år under 2021.

Höga hyror för nyproducerade gruppboenden

Hyrorna för LSS-bostäder och särskilda boenden är höga för personer med funktionsnedsättning i förhållande till inkomsten. Frågan har nu aktualiserats ytterligare genom att nybyggda boenden har ännu högre hyreskostnader. Det medför att personer kan tveka till att flytta till ett boende trots att de har behov av insatsen. Det gör också att personer som har en bostad med en lägre hyra i ett direktupphandlat LSS-boende utanför kommunen väljer att bo kvar där före att flytta till ett nyproducerat boende i Nacka. Att flytta personer från deras hem mot deras vilja går emot LSS intentioner och kan ge långsiktiga konsekvenser gällande förtroende och samarbete med kommunen. Omsorgsenheten arbetar motiverande och erbjuder en ledig bostad vid varje uppföljning för att kunden ska kunna flytta tillbaka till ett LSS-boende inom kommungränsen.

I yttrandet över mål och budget föreslogs därför kommunfullmäktige att besluta om att utreda om det är lämpligt att införa ett kommunalt finansierat bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning utifrån att kostnaderna för nybyggnation skapar inlåsnings effekter för personer med funktionsnedsättning som har behov av en boendeinsats. Av Nackas jämförelsekommuner har Solna, Sollentuna och Täby infört ett kommunalt bostadsbidrag/tillägg. Kommunfullmäktige har inte fattat något sådant beslut.

Regeringen tillsatte en utredning i mars 2020 (Kommittédirektiv dir 2020:28) med uppdrag att se över reglerna och klargöra rättsläget för boende med särskild service enligt LSS. Syftet med översynen är att den enskilde inte ska drabbas av merkostnader för sitt boende på grund av sin funktionsnedsättning. Av förarbetena till LSS framgår att det är angeläget att ett omfattande stödbehov på grund av funktionsnedsättning inte medför en lägre levnadsstandard än den som gäller för personer som inte har motsvarande behov. Bostäder som upplåts enligt LSS är ofta förhållandevis dyra, vilket för den enskilde kan innebära höga boendekostnader i relation till inkomsterna. Vidare har den enskilde ofta små möjligheter att tacka nej till ett erbjudande om bostad då utbudet av dessa bostäder är begränsat. Den 23 mars 2021 ska uppdraget redovisas.

Personlig assistans

Kommunens kostnader för personlig assistans fortsätter att öka och kommer troligen att överstiga budgetramen för personlig assistans även för 2021. Budgetramen har utökats med 7,7 miljoner kronor varav 3 miljoner kronor avser ökade kostnader för höjd assistansersättning. Kommunens kostnader påverkas av en rad olika omständigheter.

En person som bedöms ha rätt till personlig assistans har något förenklat; grundläggande behov respektive andra behov som i lagens mening inte är definierade som vara grundläggande. Försäkringskassan har tolkat och fått rätt i ett antal domar där rättspraxis avseende vad som definieras som ett grundläggande behov har begränsats. Staten beviljar endast personlig assistans om de *grundläggande* behoven överstiger 20 timmar per vecka. Om de grundläggande behoven enligt försäkringskassans beslut understiger 20 timmar per vecka övergår ansvaret för assistansen i sin *helhet* till kommunen. Det har lett till ett högre antal timmar i genomsnitt per person och månad och ett större antal personer med personlig assistans med kommunalt beslut. Nackas kostnader för den statligt beslutade assistansen fortsätter att minska medan kostnaderna för den kommunalt beslutade assistansen ökar. Under 2020 har dessutom tillkommit kostnader förknippade med pandemin på grund av att personer exempelvis inte har kunnat delta i daglig verksamhet. Under 2020 förväntas kommunen bli ersatt för cirka 90 procent av dessa merkostnader men det är oklart hur det blir under 2021.

Försäkringskassan omtolkade också våren 2019 sitt ersättningsansvar för assistans som kommunen ersätter assistansbolag för i avvaktan på försäkringskassans beslut. Det har fått till följd att intäkterna minskat. Omsorgsenheten måste numera återkräva utbetald ersättning direkt från assistansbolagen vilket är svårt och tidsödande. Intäkterna minskar också från Migrationsverket om personer blivit svenska medborgare under året.

LSS-utredningen har föreslagit att ansvaret för personlig assistans ska övergå till staten. Försäkringskassan har ställt sig positiv till att överta hela ansvaret i sitt remissvar. Man menar också att man har större förutsättningar att upptäcka felaktiga utbetalningar. Nu finns också en politisk majoritet för att genomföra förslaget och socialutskottet föreslår därför att riksdagen i ett tillkännagivande uppmanar regeringen att den ska tillsätta en utredning som har statligt helhetsansvar för personlig assistans som målsättning. Utredningen ska presentera ett lagförslag senast våren 2022 så att det kan börja gälla före den pågående mandatperiodens slut. Regeringen förbereder ett direktiv till en utredning som beräknas arbeta under det första kvartalet 2021 och regeringen har tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna därför reserverat sig mot utskottsinitiativet eftersom de inte anser att det behövs något tillkännagivande.

Omsorgsenheten följer utvecklingen och får regelbundet handledning av juridisk expertis. I yttrandet till mål och budget 2021-2023 har omsorgsenheten sett att Nacka ligger högt både gällande antalet personer med personlig assistans och kostnaderna per invånare för assistansen. En bred översyn pågår av den personliga assistansen inom omsorgsenheten. I samband med att översynen presenteras för socialnämnden i mars 2021 tas även en åtgärdsplan med beloppssatta aktiviteter/effektiviseringsförslag fram.

Verksamhet (tkr)	Budget 2020	Prognos T2	Intäkter	Kostnader	Netto	Förändring
SoL under 65 år	-51 935	-45 797	4 308	-58 617	-54 309	-2 374
SoL socialpsykiatri	-57 784	-63 948	3 900	-67 054	-63 154	-5 370
Summa insatser enligt SoL	-109 719	-109 745	8 208	-125 671	-117 463	-7 744
LSS Boende, korttidsvistelse inkl läger, korttidshem, familjehem	-202 197	-200 756	17 914	-240 281	-222 367	-20 170
LSS Personlig assistans	-75 042	-86 014	3 000	-86 787	-83 787	-8 745
LSS övriga insatser (ex daglig vht, ledsagn. avlösn.)	-89 567	-94 691	4 265	-101 386	-97 121	-7 554
Summa insatser enligt LSS	-366 806	-381 461	25 179	-428 454	-403 275	-36 469
Turbundna resor, riksfärdtjänst	-13 840	-13 587	0	-15 815	-15 815	-1 975
Summa personer med funktionsnedsättning	-490 365	-504 793	33 387	-569 940	-536 553	-46 188

Förändring med ett minustecken före betyder en ökad budget

Gemensam socialtjänst, -5,1 miljoner kronor

Ingen förändring av budgetramen mellan åren. Tillståndshandläggning och tillsyn för alkohol och tobak kommer att kosta cirka 400 tusen kronor mer 2021 jämfört med för 2020. Det är en konsekvens av pandemin. Avgifterna 2021 baseras på restaurangernas omsättning avseende året 2020. Den högre kostnaden kommer tillfälligt att finansieras inom budgeten genom att halvera budgeten för forskning och utveckling.

Myndighet och huvudmannaskap -126,2 miljoner kronor

Budgeten för myndighet och huvudmannaskap är enligt kommunfullmäktiges beslut 126,2 miljoner kronor. Kommunfullmäktige har inte kompenserat för löneökningar och har också beslutat att sänka budgeten som en besparing med en miljon kronor. Ersättningen från trygghetspaketet är en miljon kronor vilket är 0,5 kronor lägre än för 2020 vilket innebär att tjänsterna är underbudgeterade. Inför 2020 beslutade kommunstyrelsen om en kommunövergripande åtgärdsplan med sju punkter för att sänka kostnaderna och vara ett komplement till det besparingsarbete som redan pågår för att komma i ekonomisk balans i flera verksamheter. Effektiviseringar är nödvändiga att genomföra för anpassning av kostnaderna till den minskade budgetramen. Som ett led i detta arbete pågår en översyn av kvalitets- och stödgrupperna för att på ett samordnat och effektivt sätt stödja berörda nämnder i att ha en verksamhet av god kvalitet.

Inför 2021 kommer också alla inhyrda handläggare att vara avslutade.

Myndighetsutövningen är en förutsättning för att den enskilde ska få tillgång till stöd- och hjälpinsatser enligt socialtjänstlagen och stöd enligt lagen om särskild service. Därför utgör myndighetsutövningen en del av kärnverksamheten. Digitalisering och utveckling av processerna pågår men den huvudsakliga delen av arbetet är beroende av en personlig kontakt med den som söker eller den som blivit anmäld och dennes delaktighet.

Budgeten och kostnaderna för stadshushyror har sänkts med 1 739 tusen kronor.

I budgeten för myndighet och huvudmannskap avser 6,1 miljoner enheternas pålägg för gemensamma kostnader inom sociala omsorgsprocessen. Där finns kostnader för omsorgsenhetens och barn och familjeenhetens andel för direktör, stödverksamheter såsom till exempel HR, inköp, juridik, ekonomistöd, IT-förvaltning samt support för verksamhetssystemet Combine.

Nämnd och nämndstöd -2,4 miljoner kronor

Socialnämnden har förutom kostnader för nämnden också kostnader för arvoden och nämndstöd till socialutskottet. Kostnaderna för nämnden har under 2020 ökat med 50 tusen kronor för nämnd och socialutskott och med 100 tusen kronor för nämndstöd och kommunfullmäktige beslutade att medge en utökad budgetram för detta. Kommunfullmäktige har också beslutat om höjda arvoden för 2021.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär ingen direkt ekonomisk konsekvens.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut får inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1 Fastställda checkbelopp 2021

Karin Kollberg
Social- och äldredirektör
Stadsledningskontoret

Birgitta Sandberg
Business Controller
Controllerenheten